

נר אחד, הרבה אור – רגע הדלקה בשיעור חינוך

כיתת אם – כל השכבות (מותאם במיוחד לחט״ב) • 7 דקות

למורה ולצוות ההפקה

מה בקובץ

1. הרעיון המנחה ומפת במה
2. תפקידים ואביזרים
3. התסריט המלא עם קיואים
4. מעברים וסיום
5. טקסטים מסורתיים

חלק א' – הכנה

הרעיון המנחה

נר אחד בכיתה – ועוד אור בכל אחת ואחד מאיתנו.

מטרה: לפתוח יום בחנוכה ברגע שקט ומחבר: נר LED אחד, קטע קריאה קצר, סבב שאלה ופתק תודה של דקה.

מפת במה

- שולחן המורה במרכז הכיתה, עליו נר LED אחד (או חנוכייה קטנה של LED) על צלחת
- הכיסאות מסודרים במעגל, או התלמידים נשארים במקומות ומסובבים את הכיסא אל המרכז
- האור הראשי כבוי; התריסים חצי סגורים
- על הלוח: הערך של היום כתוב באותיות גדולות (לפי היום בחנוכה)
- קופסת פתקים ועטים על שולחן ליד הדלת

תפקידים

תפקיד	כמה	מה עושים
מדליק/ת היום	1	מתחלף כל יום בחנוכה; מפעיל/ה את הנר ואומר/ת את משפט הערך
קורא/ת	1	קורא/ת את קטע הקריאה הקצר
המורה המחנכת/המחנך	1	מנחה את סבב השאלה ושומר/ת על זמן ועל מרחב בטוח

אביזרים

- נר LED אחד או חנוכייה קטנה של LED
- פתקים צבעוניים ועטים
- קופסת תודה
- כרטיס הערך של היום

חלק ב׳ – התסריט

1:00–0:00 • מכבים את האור

המורה	התלמידים במעגל. המורה מכבה את האור הראשי.
שקט	אור הכיתה כבוי; רק אור החלון

בוקר טוב. אני מכבה לרגע את האור. נשמו עמוק פעם אחת. בחוץ חורף, הבוקר עוד קצת אפור, וכולנו הגענו עם מה שהבאנו מהבית – עייפות, שמחה, דאגה קטנה או סקרנות. הכול מתקבל כאן. בשבע הדקות הקרובות לא נכתוב ולא נלמד חומר. רק נדליק אור אחד ונהיה יחד.

מי שלא רוצים להשתתף בדיבור – מוזמנים להקשיב בלבד. זה תמיד בסדר.

2:00–1:00 • הדלקת הנר

מדליק/ת היום	מדליק/ת היום עומד/ת ליד השולחן ומפעיל/ה את נר ה־LED.
שקט	נר LED אחד דולק במרכז

מדליק/ת היום: היום אנחנו מדליקים את נר ה(ערך של היום – למשל: חוסן). אנחנו מדליקים אותו בשביל כל מי שצריך היום קצת יותר כוח, וגם בשבילנו – כדי לזכור שאפשר לקום, לנשום ולעשות עוד צעד קטן. המורה: תודה. מי שרוצים – הסתכלו רגע על האור, בלי לדבר. חמש שניות של שקט.

הערכים לפי הסדר בימי החנוכה: אומץ, תקווה, נתינה, אחדות, חוסן, ענווה, הכרת תודה, אור לאחרים.

3:00–2:00 • קטע קריאה קצר

קורא/ת	הקורא/ת קורא/ת מהמקום, בקול רגוע.
שקט	נר אחד

קורא/ת: נר אחד לא מגרש את כל הלילה. הוא לא מתיימר. הוא רק עושה את מה שהוא יודע: מאיר את המטר הקרוב אליו. ובמטר הזה פתאום אפשר לראות פנים, לראות יד מושטת, לראות את הדרך לדלת. אולי גם אנחנו לא צריכים לתקן היום את כל העולם. מספיק להאיר את המטר הקרוב – את מי שיושב לידנו, את מי שמחכה למילה טובה. מעט אור דוחה הרבה חושך.

5:00–3:00 • סבב שאלה

המורה וכל מי שרוצים	סבב במעגל; מי שלא רוצים לענות אומרים "עובר/ת".
שקט	נר אחד; אפשר להדליק אור חלש

המורה: שאלה אחת לסבב, ותשובה של משפט אחד בלבד. אפשר להגיד "עובר/ת" בלי להסביר. השאלה: מתי מישהו האיר לכם את היום – אפילו בדבר קטן? או: מה הדבר הקטן שעוזר לכם להחזיק מעמד כשקשה? (סבב. המורה מקשיב/ה ומודה לכל דובר/ת במילה אחת, בלי לפרש ובלי לשפוט.) המורה: תודה. שמעתי כאן הרבה נרות קטנים.

6:00–5:00 • פתק תודה של דקה

🎙️ כל מי שרוצים	🚶 התלמידים כותבים בשקט; הפתקים נכנסים לקופסת התודה.
🎵 מוזיקה רכה כלית שקטה (לא חובה)	💡 אור חלש

המורה: עכשיו דקה אחת בדיוק. מי שרוצים – כתבו על פתק תודה קצרה למישהו: מישהו בכיתה, מישהו מהצוות, מישהו מהבית או מהשכונה. אפשר לחתום ואפשר לא. מי שרוצים לתת את הפתק בעצמם – תנו אותו היום. השאר נכנסים לקופסה, ואני אעביר אותם בשקט עד סוף השבוע.

7:00–6:00 • סוגרים ויוצאים לדרך

🎙️ המורה	🚶 מדליק/ת היום מכבה את הנר; האור הראשי חוזר.
🎵 שקט, ואז אפשר שיר חנוכה קצר מהטלפון של המורה (לא חובה)	💡 אור הכיתה חוזר בהדרגה

המורה: לפני שנחזור לשגרה – משימה קטנה להיום: לעשות דבר אחד שמאיר למישהו אחר. מקום פנוי בהפסקה, עזרה בשיעורי בית, שאלה "מה שלומך?". מחר נדליק עוד נר, ואולי נספר מה הצלחנו. חג אורים שמח!

📝 אם עלה בסבב משהו כבד או אישי – לשוחח בפרטיות עם התלמיד/ה אחרי השיעור ולהתייעץ עם היועצת לפי הצורך.

חלק ג׳ – מעברים וסיום

- כיבוי האור בפתיחה והדלקתו בסיום מסמנים את הרגע כמרחב מיוחד ובטוח.
- בין הקריאה לסבב – חמש שניות של שקט ליד הנר.
- הפתקים נכתבים מיד אחרי הסבב, כשהמחשבה על מי שהאיר לנו עדיין חמה.
- מדליק/ת היום הוא/היא גם מי שמכבה – כך יש התחלה וסוף ברורים.

סיום

בכל יום מימי החנוכה מדליקים שוב נר אחד עם ערך חדש. ביום השמיני אפשר לקרוא כמה פתקי תודה (באישור הכותבים) ולתלות את כולם על "לוח האור" של הכיתה.

טקסטים מסורתיים

ברכות ההדלקה (נוסח מסורתי)

בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל חֲנֻכָּה. בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה. (בערב הראשון מוסיפים:) בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה.

נאמרות בהדלקה בזמן החג. בטקס בית ספרי – לפי מנהג המקום ובהסכמת הנהלת בית הספר; אפשר להסתפק בהדלקה סמלית ללא ברכה.

הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ (נוסח מסורתי)

הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ אָנוּ מַדְלִיקִין עַל הַנִּסִּים וְעַל הַנִּפְלָאוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַמִּלְחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה, עַל יְדֵי כֹּהֲנֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים. וְכָל שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ קֹדֶשׁ הֵם, וְאֵין לָנוּ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם אֶלָּא לִרְאוֹתָם בִּלְבַד, כְּדֵי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל נִסֶּיךָ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְעַל יְשׁוּעָתֶךָ.

קיימים כמה נוסחים בקהילות השונות.

מָעוֹז צוּר – הבית הראשון (פיוט מסורתי)

מָעוֹז צוּר יְשׁוּעָתִי, לְךָ נָאֶה לְשַׁבֵּחַ, תִּכּוֹן בֵּית תְּפִלָּתִי, וְשָׁם תּוֹדָה נְזַבֵּחַ. לְעֵת תָּכִין מַטְבֵּחַ מִצַּר הַמְנַבֵּחַ, אָז אֶגְמוֹר בְּשִׁיר מִזְמוֹר חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ.

פיוט עתיק; לשירה בציבור. לחן עממי מוכר.